

КАНЦЭПТ “КАХАННЕ” Ў ТВОРЧАСЦІ СУЧАСНЫХ БЕЛАРУСКІХ ПАЭТАЎ

У сучасным літаратуразнаўстве з’яўляецца ўсё больш даследаванняў, прысвечаных вывучэнню канцэптасферы таго ці іншага аўтара, літаратурнага перыяду і г.д. Разумеючы пад канцэптам “ментальную сутнасць, індывідуальнае перцэптыўна-кагнітыўна-афектыўнае ўтварэнне, у якім вылучаюцца прадметны, паняццыйны, асацыятыўны, вобразны, сімвалічны, каштоўнасна-ацэначны кампаненты” [5, с. 11], паспрабуем разгледзець напаяўненне канцэпта “каханне” ў асобных творах сучасных беларускіх паэтаў.

Тэма кахання – адна з асноўных у сусветнай паэзіі, у тым ліку і ў беларускай. Прадстаўнікі усіх эпох і літаратурных напрамкаў прапаноўваюць свае мастацкія інтэрпрэтацыі канцэпта “каханне” – у творах розных паэтаў яго напаяўненне мае свае адметнасці. Так, А. Вярцінскі “глабалізуе” каханне, выводзячы за межы ўзаемаадносін у сістэме “ён – яна” і разумеючы яго як універсальны закон чалавечага існавання:

- Што значыць сапраўдным другам быць?
- Любіць.
- Што значыць аддана справу рабіць?
- Любіць.
- Што значыць дарогу ў жыцці не згубіць?
- Любіць.
- Што значыць зямное шчасце здабыць?
- Любіць [3, с. 78].

А, напрыклад, Р. Баравікова часта аддае перавагу выяўленню інтымных перажыванняў, звязваючы гэта пачуццё з унутраным светам канкрэтнай асобы, варта дадаць – багатым і шматфарбным светам:

- Дазвольце мне вярнуцца
з лістападу,
З завеі ці з дажджу ў
будзённы час,
каб доўг аддаць у глыбіню
пагляду,
– замоўчанае:
“Я КАХАЮ ВАС...” [2].

Для Л. Дранько-Майсюка, аднаго з найбольш таленавітых прадаўжальнікаў традыцый паэзіі “чыстае красы”, каханне выступае найвышэйшай прайвай характва і прыгажосці:

У Вашым голасе квітнеюць астры,
Якіх не бачыў я раней.
Мне зразумела ўсё і ўсё не ясна...
У Вашым голасе квітнеюць астры,
І кожнай кветцы Бог сказаў: квітней [4].

У Э. Акуліна каханне – гэта гатоўнасць ахвяраваць усім дзеля любімай жанчыны. Ідэя ахвярнасці і служэння каханай раскрываецца, напрыклад, у “Трыялецце”. Форма верша, запазычаная з французскай паэзіі стварае атмасферу “салоннасці”, а неабходнае для трыялета паўтарэнне радкоў спрыяе эскалацыі эмоцый, іх пераканальнасці:

Каб толькі бачыць Вашы вочы,
Каб толькі Вас адну любіць.
Гатоў ахвяраю я быць
Каб толькі бачыць
Вашы вочы.
Каб толькі іх бяздонне піць,
Я прачынаюся штоночы.
Каб толькі бачыць
Вашы вочы,
Каб толькі Вас адну любіць [1].

Такім чынам, у кожным з працытаваных вершаў і – адпаведна – у творчасці згаданых аўтараў канцэпт “каханне” мае інварыянтную семантыку і розныя мастацкія трактоўкі.

Літаратура

1. Акулін, Э. Трыялет / Э. Акулін // Вершы пра каханне [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://moukahanu.ru/tryaulet-0>. – Дата доступу: 23.01.2017.
2. Баравікова, Р. Каханьне / Р. Баравікова // Родныя вобразы [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://rv-blr.com/literature/6546>. – Дата доступу: 23.01.2017.
3. Вярцінскі, А. Выбраныя творы / А. Вярцінскі. – Мінск : Кнігазбор, 2009. – 528 с.
4. Дранько-Майсюк, Л. У Вашым голасе квітнеюць астры... / Л. Дранько-Майсюк // Вершы пра каханне [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу:

<http://moykahany.ru/u-vashym-golase-kvitneyuts-astry>. – Дата доступа:
23.01.2017.

5. Тарасова, И. А. Поэтический идеостиль в когнитивном аспекте (на материале поэзии Г. Иванова и И. Анненского) : автореф. дис. ... д-ра филол. наук. : 10.02.01. / И. А. Тарасова. – Саратов, 2004. – 48 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ